

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Tomáše Foltase a Jana Kratochvíla v právní věci žalobce: V. V., zastoupený Mgr. Daliborem Lípou, advokátem se sídlem Jugoslávská 856/2, Karlovy Vary, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno**, se sídlem Jihlavská 410/12, P. O. BOX 99, Brno, o žalobě ze dne 20. 10. 2025 na ochranu před nezákonným zásahem žalované spočívajícím ve zbavení dispozičního práva k polovině přijatých peněžních prostředků žalobce přijatých ode dne 14. 10. 2025 na účet vedený žalovanou, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 30. 10. 2025, čj. 29 A 92/2025-5,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Daliboru Lípovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **10 140 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce v rozhodné době vykonával trest odnětí svobody ve Vazební věznici a ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno. Je invalidním důchodcem s invaliditou třetího stupně, přičemž invalidní důchod po srážkách provedených Českou správou sociálního zabezpečení mu byl zasílán na účet zřízený a vedený žalovanou.

[2] Podáním ze dne 20. 10. 2025 označeným jako „*Správní žaloba ve věci nezákonného postupu VS ČR*“ žalobce brojil proti nezákonnému postupu žalované spočívajícímu v provádění srážek z účtu zřízeného a vedeného žalovanou od 1. 6. 2023. Zdrojem peněžních prostředků, které žalobce na tento účet obdržel, byly dávky důchodového zabezpečení, které pocházely z jeho invalidního důchodu po provedených srážkách, přičemž z tohoto „*zákonného životního minima mu žalovaná sráží 50 % na položku insolvenční správce od 14. 10. 2025*“. Spolu s žalobou, na stejné listině, žalobce požádal o ustanovení konkrétní zástupkyně z řad advokátů.

[3] Krajský soud v Brně v záhlaví uvedeným usnesením žalobu odmítl podle § 46 odst. 2 s. ř. s., jelikož nespadá do pravomoci správních soudů. Odkázal na usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, z 12. 2. 2019, čj. Konf 1/2018-6, č. 3908/2019 Sb. NSS. Podle něj je sice žalovaná bezpečnostním sborem a může vystupovat v pozici správního úřadu, není však pochyb o tom, že při plnění povinností uložených (jako dlužníkovi povinného) exekučním příkazem v žádném takovém postavení nevystupuje. V tehdejší případě hodnotil zvláštní senát zadržování peněžních prostředků z vypláceného starobního důchodu a jejich následné poukazování k rukám exekutora nikoliv jako výkon vrchnostenské pravomoci, ale pouhé plnění zákonné povinnosti plynoucí ze soukromoprávních vztahů. V takovém případě má o právech a povinnostech rozhodovat soud v občanském soudním řízení, nikoliv soud správní.

[4] Podle krajského soudu z tvrzení žalobce vyplynulo, že žalovaná tyto srážky z účtu prováděla na základě exekučních příkazů vydaných exekutorem či jinými orgány veřejné moci a v rozporu s rozhodnutími insolvenčního soudu. To znamená, že ani materiálně, ani formálně nevystupovala v pozici správního orgánu vykonávajícího veřejnou správu, ale vystupovala toliko jako (specifický) dlužník povinného plnit povinnosti dle rozhodnutí soudního exekutora či jiného orgánu veřejné moci provádějícího exekuci. Žalovaná proto nejednala jako orgán moci výkonné rozhodující o právech a povinnostech v oblasti veřejné správy ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[5] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Podle stěžovatele je napadené usnesení předně nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů i nesrozumitelnost. Z jeho odůvodnění není patrné, jak krajský soud dospěl k závěrům, které jej vedly k odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud dovozuje závěry a skutečnosti, jež nemají oporu v podkladech. Z žaloby dovozuje skutečnosti, které z ní vůbec nevyplývají. Konkrétně podle krajského soudu stěžovatel brojí proti postupu žalované dle § 25 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“). Krajský soud však zjevně odkazuje na znění zákona, které nebylo v době nezákonného zásahu žalované ani v době podání žaloby a rozhodování o ní účinné. Dále krajský soud uvedl, že věcná podstata sporu mezi stěžovatelem a žalovanou spočívá v postupu žalované v rámci (nad rámec) exekučního řízení a že z žalobních tvrzení vyplývá, že srážky (v jejichž

pokračování

nezákonnosti je spatřován nezákonný zásah) žalovaná činila na základě exekučních příkazů vydaných soudními exekutory. O žádné exekuční řízení se ale v nyní posuzované věci nejedná, přičemž žádné takové skutečnosti z podání stěžovatele nevyplývají.

[7] Stěžovatel uvedl, že žaloba směřovala proti postupu žalované, která neoprávněně prováděla srážky z jeho finančních prostředků ve prospěch insolvenčního řízení, resp. insolvenčního správce, kterému je zasílala, aniž k těmto srážkám existoval právní titul. Tyto srážky tak byly činěny bez právního titulu, nezákonně, aniž k jejich provedení byl učiněn jakýkoliv relevantní podnět či by k jejich provádění byl zákonný důvod. Dle stěžovatele je třeba rozlišovat, zda ke srážení finančních částek z účtu odsouzeného dochází *ex lege* či na základě legitimního podnětu příslušné autority, nebo naopak v rozporu se zákonem a bez relevantního podnětu.

[8] Podle stěžovatele tak krajský soud neměl dostatek podkladů ani informací pro závěr o nedostatku své pravomoci k projednání žaloby. Rozhodně k tomu nemohl dospět na základě stručné a obecné žaloby, z níž je zjevné, že stěžovatel se v problematice přezkumu správních rozhodnutí, úkonů či zásahů správních orgánů neorientuje natolik dostatečně, aby byl schopen sám odstranit vady svého návrhu tak, aby byl věcně projednatelný. Krajský soud proto pochybil, pokud se nepokusil odstranit vady žaloby postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. Stejně tak pochybil tím, že nikterak nereagoval na v žalobě obsažený návrh na ustanovení zástupce.

[9] Stěžovatel nesouhlasí ani se samotným závěrem krajského soudu, že o žalobě nelze rozhodnout z důvodu nedostatku pravomoci správního soudu. Do práv stěžovatele bylo zasaženo rozhodnutím či postupem žalované, který lze spatřovat v jejím autoritativním, vrchnostenském postupu. Skutečnost, zda došlo či nedošlo k nezákonnému zásahu ze strany žalované, tak měla být předmětem věcného posouzení žaloby. Na nyní projednávanou věc totiž nedopadají krajským soudem poukazovaná rozhodnutí ani kompetenční pravidla pro určování příslušného soudu.

[10] Žalovaná navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

[11] Nejprve upozornila, že sama nemá právní osobnost ani procesní způsobilost, a nemůže tak být účastníkem nynějšího řízení. Podaná kasační stížnost měla dle jejího názoru směřovat přímo proti Vězeňské službě České republiky.

[12] K samotným srážkám žalovaná uvedla, že stěžovatel je v insolvenčním řízení, v jehož rámci byly srážky prováděny v souladu s vyhláškou č. 360/2024 Sb., o výši nákladů výkonu vazby a trestu odnětí svobody, o podrobnostech nakládání s penězi vězněných osob a osob ve výkonu zabezpečovací detence a o změně souvisejících vyhlášek. Po obdržení informace od insolvenčního správce žalovaná postupovala podle § 39m zákona o výkonu trestu odnětí svobody a z peněžních prostředků evidovaných na zvláštním účtu začala odvádět zákonem stanovené částky. Srážky z peněžních prostředků připsaných na účet odsouzeného vedený žalovanou nepodléhají režimu výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy podle § 299 a násl. o. s. ř. Institut nezabavitelné částky se na tyto srážky neuplatní, neboť se jedná o zvláštní zákonný režim vyplývající ze zákona o výkonu trestu odnětí svobody, což plyne z § 319a o. s. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2025, jakož i judikatury Nejvyššího správního soudu. Žalovaná tudíž nezasahovala do výše důchodu stěžovatele ani do jeho nezabavitelné části.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud předesílá, že je-li napadeným rozhodnutím usnesení krajského (městského) soudu o odmítnutí žaloby, přichází v úvahu pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Jinak řečeno, Nejvyšší správní soud se v takové situaci může zabývat pouze tím, zda byly naplněny důvody pro odmítnutí žaloby. Naopak mu nepřísluší věcně hodnotit postup žalovaného (rozsudek NSS z 28. 11. 2025, čj. 7 As 109/2025-28, bod 16 a tam uvedená judikatura).

[15] Podstatou věci je posouzení, zda zásahová žaloba směřující proti postupu žalované (věznice), která sráží k úhradě dluhů stěžovatele, řešených v insolvenčním řízení, v němž bylo schváleno oddlužení stěžovatele, finanční prostředky uložené na zvláštním účtu zřízeném a vedeném žalovanou, spadá do pravomoci správních soudů.

[16] Obdobnými kasačními stížnostmi osob ve výkonu trestu odnětí svobody se Nejvyšší správní soud již zabýval například v rozsudcích z 28. 11. 2022, čj. 10 As 245/2022-55, z 6. 12. 2022, čj. 4 As 154/2022-115, a vůči nynějšímu stěžovateli v rozsudku z 5. 1. 2023, čj. 1 As 150/2022-27. V nich dospěl k závěru, že postup věznice se odehrává v rámci exekučního řízení a nezakládá tak zásah do veřejných subjektivních práv osob ve výkonu trestu. Zákonnost tohoto postupu jsou povolány posuzovat soudy v občanském soudním řízení, nikoliv správní soudy. Nejvyšší správní soud nemá důvod se od tohoto závěru, jenž dopadá i na srážky prováděné v souvislosti s oddlužením, odchýlit ani v nyní projednávané věci.

[17] Stěžovateli je nutno dát za pravdu v tom, že krajský soud, zřejmě jako následek inspirace svým předchozím usnesením v obdobné věci nynějšího stěžovatele z 3. 6. 2022, čj. 29 A 12/2022-83, v nyní napadeném usnesení nepřiléhavě poukazoval na probíhající exekuční řízení a vydané exekuční příkazy. A také nesprávně poukázal na § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody ve znění účinném jen do 31. 12. 2024, jež však v době podání žaloby ani rozhodování o ní již účinné nebylo. Ostatně, stejným způsobem v nyní napadeném usnesení nedopatřením „ponechal“, že stěžovatel v žalobě navrhl, aby krajský soud deklaroval nezákonnost zásahu žalované spočívajícího *„ve zbavení dispozičního práva k polovině přijatých peněžních prostředků přijatých od dne 13. 1. 2022 na účtu vedeném žalovanou“* (poslední věta bodu 1 napadeného usnesení). Takový žalobní návrh ale žaloba v nyní projednávané věci výslovně neobsahuje.

[18] Výše popsaná nedbalost krajského soudu však nezpůsobila nepřezkoumatelnost jeho nyní napadeného usnesení. Je tomu tak proto, že z hlediska závěru o nedostatku pravomoci správních soudů je nepodstatné, zda žalovaná provádí srážky finančních prostředků stěžovatele, uložených na účtu zřízeném a vedeném žalovanou, na základě exekučních příkazů vydaných soudním exekutorem nebo zda tak činí v rámci insolvenčního řízení. Jinak řečeno, stěžejní rozhodovací důvod krajského soudu, tedy závěr o soukromoprávní povaze vztahu žalované a stěžovatele při nakládání s jeho finančními prostředky, je totožný i v kulisách nyní projednávané věci, v níž žalovaná srážky prováděla jako přímý důsledek probíhajícího insolvenčního řízení, v němž bylo rozhodnuto o úpadku stěžovatele a schváleno jeho oddlužení (zde plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové

pokračování

podstaty). Tento závěr výslovně potvrdil též zvláštní senát ve svém usnesení z 20. 12. 2023, čj. Konf 3/2023-13, bodu 13, v němž se zabýval skutkově i právně obdobnou věcí jako je ta nyní projednávána. V uvedeném usnesení zvláštní senát výslovně navázal na závěry svého dřívějšího usnesení čj. Konf 1/2018-6, na něž přílehlavě odkázal též krajský soud v napadeném usnesení. Neobstojí proto tvrzení stěžovatele, že na nyní projednávanou věc nedopadají krajským soudem poukazovaná rozhodnutí ani kompetenční pravidla pro určení příslušného soudu.

[19] Ačkoli tak krajský soud měl správně poukázat na probíhající insolvenční řízení, rozhodnutí o úpadku stěžovatele a schválení oddlužení, nikoli nepřilehlavě argumentovat exekucním řízením a exekucními příkazy, dospěl ke správnému závěru o soukromoprávní povaze vztahu žalované a stěžovatele při nakládání s jeho finančními prostředky, a tedy nedostatku pravomoci správních soudů, a naopak pravomoci soudů rozhodujících v občanském soudním řízení.

[20] Stěžovatel se tedy mýlí v tom, že postupem žalované bylo zasaženo do jeho veřejných subjektivních práv. Pokud namítl, že skutečnost, zda došlo či nedošlo k nezákonnému zásahu ze strany žalované, měla být předmětem věcného posouzení žaloby, je třeba uvést, že krajský soud nedospěl k závěru, že žalovaná do práv stěžovatele prováděním srážek nezasáhla. Dospěl však k závěru, že takový případný zásah by měl soukromoprávní povahu, pročez o něm přísluší rozhodovat soudům v občanském soudním řízení. V něm může být tvrzený zásah případně věcně posouzen.

[21] Vzhledem k výše uvedenému je rovněž bez významu, že krajský soud nepřípadně poukázal na § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody ve znění účinném do 31. 12. 2024. Podstatné je, že výrok napadeného usnesení je z hlediska výsledku řízení před krajským soudem v souladu se zákonem (rozsudky NSS z 10. 10. 2019, čj. 3 As 211/2018-32, body 16 a 17, a na něj navazující z 24. 7. 2025, čj. 22 As 102/2025-48, bod 26).

[22] Důvodnou Nejvyšší správní soud neshledal ani argumentaci, že krajský soud nemohl k závěru o nedostatku pravomoci správních soudů dospět na základě stručné a obecné žaloby. Je pravdou, že žaloba je stručná, není však obecná, jelikož stěžovatel v ní výstižně popsal, v čem konkrétně spatřuje nezákonný postup žalované, tj. proti čemu svojí žalobou brojí (bod [2] výše). Tyto závěry krajského soudu ohledně obsahu žaloby stěžovatel v kasační stížnosti nikterak nespороval. Skutečnost, že je návrh formulovaný laicky a/či je těžko srozumitelný a neobsahuje žalobní návrh (petit), neznamená, že z něj nemůže být patrné, proti čemu navrhovatel brojí, případně čeho se domáhá, a to alespoň v takové míře, aby si rozhodující soud mohl učinit závěr, zda je příslušný k jeho projednání (usnesení zvláštního senátu čj. Konf 3/2023-13, body 3 a 15). Odstraňování vad postupem dle § 37 odst. 5 s. ř. s. proto nebylo v nyní projednávané věci nutné, jelikož krajský soud měl dostatek informací pro závěr o své nepříslušnosti.

[23] Krajský soud pochybil tím, že se vůbec nevypořádal s návrhem na ustanovení zástupce, byť alespoň vysvětlením, že vzhledem k důvodům pro odmítnutí žaloby není nutné o návrhu samostatně rozhodovat. Tento nedostatek je bezpochyby vadou. Ta ovšem nemohla mít vliv na zákonnost napadeného usnesení ani způsobit jeho nepřezkoumatelnost.

[24] Jak je uvedeno výše, žaloba byla srozumitelná. Bylo z ní zřejmé, proti čemu (kterému konkrétnímu jednání žalované) stěžovatel brojí. Na základě toho dospěl krajský soud ke správnému (zákonnému) závěru o nedostatku pravomoci správních soudů, a tedy nevyhnutelnosti odmítnutí žaloby, zde podle § 46 odst. 2 s. ř. s. Žaloba proto zjevně nemohla být úspěšná, protože nebylo na místě stěžovateli ustanovovat zástupce.

[25] Důvod, pro nějž krajský soud o návrhu na ustanovení zástupce ani nerozhodoval, tak implicitně plyne z okolností nyní projednávané věci, tj. ze závěru o nedostatku pravomoci správních soudů. Skutečnost, že to krajský soud v usnesení neuvedl výslovně, proto nemohla způsobit jeho nepřezkoumatelnost.

[26] Závěrem je vhodné stručně se vyjádřit k argumentaci žalované o tom, že kasační stížnost měla směřovat přímo proti Vězeňské službě České republiky (jako celku) a nikoli proti její organizační složce (konkrétní věznici). Nejvyšší správní soud v tomto ohledu odkazuje na nedávný rozsudek z 11. 5. 2026, čj. 7 As 271/2025-35, v jehož bodu 13 na shodnou argumentaci stejné žalované již zevrubně reagoval, přičemž ji neshledal důvodnou.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Nejvyšší správní soud na základě shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a podle § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

[28] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v posuzované věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalované, která byla ve věci úspěšná, žádné náklady nad rámec její úřední činnosti nevznikly, a proto jí je soud nepřiznal.

[29] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu z 15. 1. 2026, čj. Na 197/2025-17, ustanoven k ochraně jeho práv, za účelem podání kasační stížnosti a následného zastupování v řízení o této kasační stížnosti, zástupce Mgr. Dalibor Lípa, advokát. Náklady v podobě odměny ustanoveného zástupce a náhrady hotových výdajů platí stát. Odměna stěžovatelova zástupce za řízení o kasační stížnosti byla stanovena za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení vč. první porady s klientem (videohovor) a podání kasační stížnosti vč. jejího doplnění [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za každý úkon náleží odměna 4 620 Kč – celkem 9 240 Kč [§ 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 5 advokátního tarifu], a paušální náhrada hotových výdajů v částce 450 Kč – celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupci stěžovatele tak za řízení o kasační stížnosti náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 10 140 Kč. Zástupce stěžovatele vykonává advokacii samostatně a není plátcem DPH. Tuto částku mu Nejvyšší správní soud vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 18. června 2026

pokračování

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu